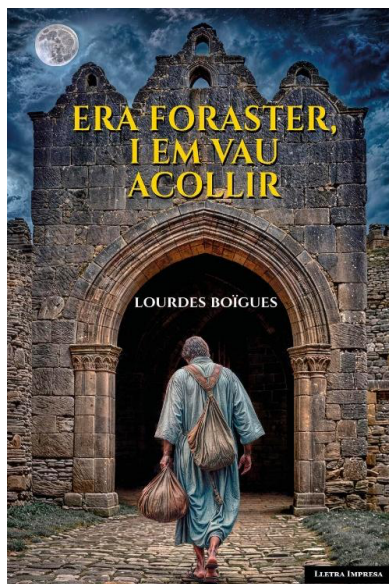

Amor i intrigues a la Valldigna medieval

Autoria: Lourdes Boïgues

Títol: *Era foraster i em vau acollir*

Editorial: Llettra Impresa, Gandia, 2024

348 pàgines

La Valldigna és i serà un territori propici per a la creació literària. Geogràficament és un lloc singular que uneix mar i muntanyes de bell paisatge mediterrani; històricament té l'atractiu dels senyorius feudals eclesiàstics on moros i cristians tractaven de conviure més o menys pacíficament a l'edat mitjana; des del punt de vista patrimonial té edificis de gran valor arquitectònic i artístic: el monestir de Santa Maria de Valldigna, el castell de Marinyén, la mesquita de Xara, i conserva una llengua molt viva que vibra en les llegendes i rondalles d'una cultura popular autèntica. Aquestes i d'altres raons expliquen que hi haja diverses novel·les ambientades en aquesta inspiradora vall valenciana.

L'escriptora Lourdes Boïgues n'ha publicat una recentment, tot i que no és la primera vegada que escull els escenaris de la seua infantesa per a desplegar la fantàstica imaginació i l'agilitat de la seua capacitat narrativa. En obres com ara *Una iguana al monestir* o *Fills de la fam* ja ho feia. Si bé cal destacar que, pot ser, siga aquesta darrera

obra *Era foraster i em vau acollir* on l'estima i el coneixement de la seua terra natal esdevenen més profunds i es posen de manifest amb major ambició literària.

Amb el nom d'un versicle de Sant Mateu pren títol una novel·la que defensa la confluència de gèneres —històric, detectivesc, d'aventures— barrejats amb gràcia. El lector s'endinsa plenament en el segle XIV valencià a través de la recreació de les formes de vida a la vall, ben versemblants, i en la veracitat tant de fets com d'alguns personatges històrics. Al darrere de l'obra hi ha un esforç de documentació que és particularment evident en el detallisme de les descripcions. “Poc després de l'hora sexta, el Portal Nou del monestir es va obrir a un palanquí sostingut per quatre portadors fornits. El vehicle estava construït de fusta de noguera ricament tallada amb relleus florals; tenia dues finestres tapades amb cortines de vellut i una portella daurada”.

Per altra banda, una trama d'assassinats i la necessitat de descobrir els culpables permeten desenvolupar un periple d'intriga. “De cop i volta, al seu costat va caure un martell provocant una gran polseguera i un soroll esgarrafós. La ferramenta tenia una grandària considerable i, sens dubte, l'hauria matat si li haguera caigut al cap”. No falta l'aventura amorosa de joves de distinta religió en haver d'enfrontar-se a la impossibilitat d'un matrimoni prohibit. “-Vull una poció amorosa, Adra. Una que li faça perdre el cap al meu estimat, que li emboire els pensaments i que l'aparte de tota aquella que no siga jo”. Al darrere de tot plegat, un obscur secret, un monjo d'identitat desconeguda que busca el seu lloc al món enmig de conspiracions i conxorxes. “-Diuen que em van recollir en la muntanya de Gebalcobra, que m'havien abandonat i que ningú em va reclamar —va confessar el jove—. Llavors jo tindria tres o quatre anys, però no recorde res d'abans del meu abandonament”.

Ingredients diversos curosament cuinats i oportunament escudellats per a una lectura que no perdrà l'al·licient en cap moment. La intriga és el fil conductor que fa avançar els capítols i que manté el lector enganxat a les pàgines fins al final.

Un dels encerts de l'obra és l'enfocament coral, a través de personatges diversos que, amb les vicissituds de les seues vides, ajuden a retratar la complexitat de l'època. Des de l'abat Lluís Rull, que governa Valldigna més preocupat pel prestigi personal que

d'atendre les necessitats del monestir, passant per monjos amb diferents càrrecs i ocupacions dins del cenobi, fins a la població de les alqueries, els uns rics, d'altres miserables, tant cristians com moros, cadascú amb els seus problemes, i gent de pas que arriba a la vall amb objectius diversos, no sempre benintencionats. Tots donen joc, en trames secundàries, a la història principal, que sacseja cada personatge d'una manera o d'altra quan comencen les desgràcies. Personatges ben construïts, amb conflictes que els fan moure's contínuament buscant solucions que de vegades se'ls escapen de les mans.

També cal destacar l'esforç lingüístic de l'autora a l'hora d'emprar un valencià que combina el registre literari —sobretot en de les descripcions, en les quals usa mots cultes i termes medievals referits a construccions o objectes antics com ara *albacar*, *gonella* o *escarpins*— junt amb concessions col·loquials quan parlen els personatges, buscant l'autenticitat de l'expressió. O, també, l'ús de dialectalismes com l'adverbi *mentriments*, encara viu a la vall però que, com tants altres mots de la nostra llengua, s'està perdent.

Es pot concloure que l'autora ha volgut fer un homenatge particular al seu territori natal i l'ha retornat a aquell temps que Valldigna era el senyoriu eclesiàstic més poderós del regne de València. Gràcies a la ficció ha insuflat vida a personatges que sols perduraven en llibres d'història i ha restituit de l'esplendor que un dia van tenir les runes venerables d'un cenobi malaguanyat pels embats del temps però estimat pels valencians. Per tot plegat es pot dir que la novel·la és un treball notable en tant que agosarat i excel·lent en tant que ben resolt. Un veritable plaer lector.

Isabel Canet Ferrer